

Irena Dousková

Medvědí tanec

Irena
Dousková

Medvědí tanec

Irena
Dousková

Medvědí tanec

Druhé město
Brno 2014

© Irena Dousková, 2014

Photo © Igor Malijevský, 2014

© Druhé město – Martin Reiner, 2014

ISBN 978-80-7227-673-8

Prolog

Celý další den pršelo. Voda nepřestávala chlístat z šedivých mraků. Jako by šílená nebeská posluhovačka vylévala dolů jeden kýbl za druhým, rozhodnuta jednou provždy udělat pořádek a vrátit všechnu tu špínu zpátky na zem, kam patří. Setmělo se už brzy odpoledne. Ani příchod noci nic nezměnil, pršelo dál. Skučící vítr hnal provazce vody proti podkrovnímu oknu a holé větve ořešáku o sebe tloukly, podobné kostlivým pařátům.

Nevadilo mu to. Usnul rychle. Pánbůh konec konců slíbil, že další potopa už nepřijde. Všechny ty divoké zvuky zvenčí posílily pocit bezpečí uvnitř. Pomohly mu navodit spánek téměř hypnotický. Později se mu něco zdálo. Stoupal do kopce. Pomalu a těžce. Déšť i temnotu si do toho snu vzal s sebou. Přidal hromy a blesky. Konečně byl nahoře. Znavený a promáčený, s bouřkou v patách, zůstal stát před kostelem, o jehož existenci neměl celou tu namáhavou cestu ani tušení. Vejit se mu ale nechtělo. Ne proto, že šlo o kostel, spíš proto, jak divně vypadal. Že je divný, cítil v tom snu úplně jasně, ale proč tomu tak je, nevěděl. Zvenčí připomínal kterýkoli jiný venkovský svatostánek. Až na to, že byl nevykykle sešlý a jeho zdi tak tmavé. Musel být prastarý, snad románský. Ale v tom se moc nevyznal. Podobal se

spíš hrádku, nějaké malé pevnosti. Sáhł po rezavé klice, už se jí i dotkl, ale pak si to rozmysleł. Stejně bude zamčeno, pomysleł si, a věděł, že je to výmluva. Jenomže bouře už tu byla. Zuřila všude kolem. Nedalo se nic dělat. S pocitem marnosti vzal znovu za kliku. Bylo otevřeno.

Nejdřív neviděł vůbec nic. Tma, která ho obklopila, byla ještě neproniknutelnější než ta venku. Po chvíli rozeznal rozřesené plameny svíček. Nepřekvapilo ho, jak je to možné na tak odlehlém a opuštěném místě. Za okamžik si všimł ještě jiné záře, slabě vystupující z několika temných zákoutí. Snad vycházela z obrazů — spíš na způsob pravoslavných ikon —, jejichž význam i námět mu unikaly. Celý vnitřek kostela byl uspořádan jinak, než bývá obvyklé. Připomínal labyrint, jehož tvar ani strukturu nelze přehlédnout z jednoho místa a ve kterém všechno směřuje ke středu. Vydal se tedy tím směrem. Po nějaké době, ani v nejmenším netušil, jak dlouhá mohla být, narazil na nízku, kamennou stavbu bez oken. Podobala se ikonostasu, až na ten kámen. A byla bez ozdob, jen holé stěny. Obešel ji zvolna kolem dokola. Dál už nebylo kam jít. Dotkl se tlustých, začernalých zdí. Teprve dotykem objevil sotva rozeznatelné dveře. Otevřel je. Proud světla byl tak jasný, že ho na okamžik oslepil. Nedokázal vstoupit. Neviděł nic víc než světlo samo. Ať už se uvnitř skrývalo cokoli, nespatrił to. Už ani nechtěł. Rázem věděł všechno, co bylo třeba.

„Bondy! Ty svině židovská líná! Polez ven!“

„Otevři! Dělej!“

Chvilí trvalo, než si uvědomil, že to byl sen. A že ty výkřiky a dutě znějící rány do něj nepatří. Rozespale se posadil. Nepřestalo to. Nezmizelo. Slyšel, jak někdo zlostně kope do dveří. Taky cinknutí kamene o okenní sklo.

„Víš, co je to pogrom? Jestli ne, tak teď se to dozvíš!“

„Otevři, Bondy, nebo to tu všechno rozmlátíme.“

Pogrom? V Lipnici? V Československu roku 1922? Nemohl tomu uvěřit. Ačkoli v Holešově... Ale přece jen, nedávalo to smysl. Přesto ucítil, jak se mu na zádech sbíhají čůrky studeného potu. Hluk před domem neustával. Naopak ještě zesílil. Uvědomil si, že vedle v místnosti spí Emilka. Teď už asi ne... Strnulost byla rázem pryč.

„Tak co je? Bude to? Máme ti zapálit barák?“

Tak rychle, jak byl schopen, pustil se po tmě dolů ze schodů. Ze svého okna před dům neviděl, jen do dvora. Rozsvěcet nechtěl. Už z chodby ale rozeznal světla, která se venku míhala.

„Tati? Tati, co je to?“

„Já nevím. Nevím... To se vysvětlí. Neboj se. Zůstaň, kde jsi, prosím tě! Nevycházej!“

Pospíchal ke dveřím. Zakopl, zavrával. Přemýšlel, čím se přizbrojit. Nic neměl. Cestou vzal do ruky smeták a vzápětí ho zase odhodil. Nakonec otevřel tak, jak byl. V jégrovkách, bos a s prázdnýma rukama.

„Co se to tu děje!“ zařval.

Totíž chtěl zařvat, ale vyšlo z něj jen nedůstojné zasípání. Překvapilo ho, že muži venku jsou jen dva. Zato

pochodní měli víc, aspoň se mu zdálo. Možná jen proto, že s nimi pohybovali. Do tváří jim neviděl. Neviděl skoro nic, kromě těch světél.

„To je dost, ty zbabělej šmejde!“

„Máš štěstí, že ses úplně nepodělal. Ale jen protentokrát, slyšíš? Příště to bude horší.“

„Dej si na nás majzla, iciku.“

Najednou se dali na ústup. Kupodivu utíkali pryč. Sami od sebe. Viděl, jak v běhu odhazují hořící fakule. Možná byly přece jenom jen dvě. A okamžitě zhasly. Na cestě i kolem ní stály třídení kaluže vody. Až pak zahlédl, že se pár sousedů dívá zpoza oken. Jeden z nich ho teď otevřel.

„Bondy? Stalo se něco?“

„Ne, myslím, že ne. Všechno je v pořádku.“

Teprve když chtěl zavřít dveře, všiml si, že na zápraží něco leží. Veliký, neforemný balík. Opatrně o něj zavádil nohou. Bylo to vlhké a dosti těžké. Než se k němu sklonil, zaváhal. Ale na ďábelský stroj to nevypadalo. Spíš na nějakou nechutnost. Přesto tu věc zatáhl dovnitř a zavřel za sebou. Nebude tady dělat divadlo.

„Tati,“ na schodech stála Emma s petrolejkou v ruce.

„Říkal jsem ti, ať tam zůstaneš,“ utrl se na ni.

A hned se zastyděl. Nejistě se usmál.

„Neboj se, už je to dobrý. Nic se neděje.“

„Neotvírej to! Radši ne.“

„Ale prosím tě. Dojdi pro nůž.“

No vida, napadlo ho, předtím jsem na nůž ani nevzdechnul. Přerezal motouz, strhal kousky promočené-

ho novinového papíru a pod ním našel ještě jeden – balicí. Šlo to pomalu. Ruce se mu při tom trochu třáslly, ať se snažil sebevíc.

„Běž si lehnout.“

Zavrtěla hlavou. Stála nad ním, v jedné ruce svítilnu a tu druhou nacpanou v puse. Aby nevykřikla, kdyby to snad přece jen bylo něco... Něco... Panebože ne! Snad ne. Hlavně ať to není nic živýho. Teda mrtvýho... Ani žádný zvíře ne. Ne, ne, ne! Mezi zuby ucítila slanou chuť krve. Vlastní.

Bylo to zvíře. A bylo mrtvé. Veliká, dobře vykrmená husa. Už oškubaná.

Položili ji v kuchyni na stůl. Mlčky se k němu posadili, jako kdyby u té mrtvoly chtěli držet stráž. Emma do ní bezradně šťouchla.

„Tady něco je, podívej.“

Z otvoru nad biskupem vykukoval cíp obálky.

„Přines mi brejle. Jsou u postele.“

„Já to přečtu.“

„Ne. Přines mi brejle.“

Židi mají husy rádi,
Bondy, že jsme kamarádi,
tak Vám jednu posílám.
Doufám, že si taky dám.
Na svatého Martina
ať je velká hostina.
Nestihla přede mnou utéct.
Koukejte jí dobře upéct.

Jidášovo plémě zrádné,
ať Vás ani nenapadne,
šoulet si z ní udělat.
Ten já totiž nemám rád.
Promiňte tu malou frašku
svému nehodnému Hašku.

Parchant! Já tomu mizerovi ukážu, předsevzal si vyčerpáný vinárník a šel si nalít stopku slivovice, aby vůbec ještě usnul.

Kluk si stoupnul na špičky a nakouknul do hostince nejdřív oknem. Nic ale neviděl, ještě nerozsvítili. Kromě toho musel dávat pozor, aby mu něco neupadlo. V jedné ruce držel lísteček od Bondyho a v té druhé křečovitě svíral pětník, taky od něj. Za tu pochůzku. Do kapsy nic z toho dát nechtěl, byla v ní díra. Sice jen malá, jak se mu zdálo, když ji prošmatal, ale nehodlal nic riskovat. Spustil se zpátky na paty a plnou vahou zajel do sajarajtu pod oknem. Tři dni pršelo, včera se ty chcanky změnilly na sníh a teď z toho všeho dohromady byla hnusná, čvachtavá břečka. Cítil, jak se mu to propasírovalo do bot. Nestály už za nic, ale jiný neměl a hned tak mít nebude.

Vešel dovnitř. Bylo teprve po poledni a lokál prázdný. Ani hostinskýho Invalida neviděl. Ale pan Hašek seděl tam vzadu ve výčepu, blízko kuchyně. Tam, co sedával vždycky. Pozdravil. Jenže nic. Neslyšel ho. Přitom se mu zdálo, že na něj kouká. Rozhodně koukal tím směrem. Tak radši počkal, co bude. Nechtěl bejt otravný nebo tak. Zvlášť když dostal zapláceno. Jenže nic nebylo. Šel teda trochu blíž. Sledoval, jak kouří, a napadlo ho, že má divnou ruku. Vlastně obě. Jako náký vypasený robátko. Třeba to starostovic. Jejich ne. Jejich

Pepíček měl ručičky tenký jako hůlky od začátku až dokonce, než umřel. Taky umřel brzo, ani půl roku mu nebylo. Radši to zopakoval ještě jednou. Dobrý den. Konečně se hnul.

„Nazdar.“

Je fakt ale hrozně tlustej, pomyslel si, místo aby vyklopil co a jak. Asi jsem uhranutej, jak říká babička. Uhranutej od bolševíka.

„Jdeš pro pivo?“

„Dyť nemám džbán.“

„A kdybys ho měl, tak bys šel pro pivo?“

Něco takovýho od něj čekal. Ale stejně nevěděl, co by na to měl říct. Proč ho trápí? Tlustoch tlustá. Robátko! Robátko jedno podělaný.

„Nešel. Já jdu...“

„A pro co bys teda šel? Se džbánem.“

Ted' už toho měl akorát dost. Nejradši by utek. Ale ještě předtím by ten lístek hodil na podlahu a plivnul na něj. Jenže co potom ten pětník? Musel by ho vrátit, a to by teda...

„Hele, Tonda... Co bys rád?“

„Já jsem přines panu Haškovi psaní.“

„Tak proč mu ho nedáš?“

„Dyť já jsem chtěl, pane Invald...“

Konečně popošel a položil ten zatracenej lístek před něj na stůl. Že už tam ale bylo papírů.

„Tady to prosím máte.“

A už mizel. Nejmiň dva kroky pozpátku, než se dokázal otočit.

„Počkej! Tak ty seš Tonda?“

„No jo, jsem. Já už ale musím, prosím.“

„Jako můj děda, to byl taky Tonda. Tonda z Krče. Já myslel, že by sis třeba dal něco k snědku, Tondo.“

Zaváhal. Poprvé se odvážil kouknout do těch přimhouřených očí.

„No jo, když holt musíš, tak musíš. To se teda nedá nic dělat.“

Zabiju ho! Zabiju ho. Skákal v tý hnusný břečce, až stříkala.

„Tak třeba příště!“

Slyšel to a taky slyšel, jak se mu směje. Skákal a vrazil do tý paničky. Do tý vod něj. Už ji párkrát viděl, jen ne tak zblízka.

„Što ty dělaješ, kluk jeden.“

Upustil pětihaliř. Trvalo dobu, než ho našel.

Moc si ji neprohližel. Ale jedno bylo jistý. Taky je dost tlustá. A kouří. Bolševička.

Do oken padla trocha odpoledního slunce. Na stole to udělalo světlejší kolečko. Zpitomělá moucha se s rozčileným bzučením hrabala v kapičce piva. Chtěl ji plácnout, ale pak si všimnul, jak je listopadově mátožná. A že to má spočítaný. Přečet si ten lístek.

*HAŠKU, PŘIJĎTE V PÁTEK. NA RYBU. UCTIVOST. VÍ-
TĚZSLAV BONDY.*

„Co ti píšou?“

„Že jsem dostal Nobelovu cenu. Za Švejka.“

„Aha,“ zasmál se Invald, „co jinýho. Tak to si dáš ještě jedno, ne?“

„To víš, že jo. A k tomu kafe s rumem. Musíme to oslavit.“

„Oslavit? A što takojе my oslávujeme?“ Šura odložila kožíšek.

„Co budeš nosit v lednu?“

„Leden – prdel furt bleden,“ poznamenal hostinský.

„Bondy nás zve na večeri. Zejtra. Gefilte Fisch. Ušetříme.“

„Zavtra dojdě Ašulinka. Blinčiky budou. My užе daga-varilis.“

„Kašlu na blinčiky. Bondy mě pozval na rybu, jdu na rybu.“

„Kak ty chočeš, Jaroslávčik. S étim jevrejom pořád...“ zmizela nahoře.

„Svoloč,“ vydechl a ohnal se po mouše.

Jen tak nazdařbůh. Trefil. Pořád ještě se tam motala. Byla přiopilá, nestačila uhnout. Invalid beze slova pokračoval v leštění půllitrů. Už ho znal dost zblízka na to, aby věděl, co myslí vážně a co ne. Ale jistě si nebyl.

„Rád vás vidím,“ přivítal ho Bondy.
Náznak veselosti patrný jen v šedých očích.
„Nápodobně. Jsem rád, že jste se nenasral.“
„Kdepak, takovej dárek... Pojd'te dál.“
Rozhlídl se po kuchyni. Útulná, plná vůně.
„Emička je u sebe,“ informoval ho.
„Při vši úctě, to přežiju. Ženskéjch mám plnej barák.
Teda Invalid, chudák... A kdo je ve výčepu?“
„Dneska? Nikdo, zavřeno. Šábes. Tak se posad'te.“
„Dyť já jsem vůl. Zapomněl jsem.“
„Však,“ zasmál se, „kéž by vás bylo víc – zapomnětlivějch. Vůbec bych se nezlobil. Dáte si se mnou sklenici vína?“
Roztržitě přikývl. Vypadalo to, že ho teď právě ze všeho nejvíc zajímají dva stříbrné svícný. Zvolna v nich dohořivaly šábesové svíce.
„Já jo, ale neříkejte, že vy taky. Že dneska budete pít. Nebo jsou nějaký svátky?“
„Nejsou. Kromě šábesu, to je ten největší svátek. Ale jednu si dám. Nebo dvě. Abych neurazil.“
„Moc jsem toho nesněd. Taky bych nerad urazil. A abych si to pořádně užil.“
„To vám chválím.“

Vinárník postavil na stůl dvě sklenky červeného. Přisedl si.

„Na zdraví!“

„Klidně řekněte: Le chajim! V tom už to zdraví je. Máte to dobře vymyšlený. Nejenom zdraví, všechno v tom je. Prachy taky, ne? Co kdo chce. Nebo ne?“

Zakručelo mu v břiše, asi to bylo i slyšet.

„Alo jo. Život... Pro každýho něco jinýho. Třeba i prachy. Hádal bych, že zrovna vám to bude dost egal.“

„Abyste se ve mně nesplet. Vy mě ještě neznáte, ale až mě poznáte... Jen se moc nesmějte. Já jsem pěkná svině. Prodejná. Zištná. Sem s rybou. Nic se nestyďte.“

Bondy se usmál. I v koutku úst mu cuklo. Vstal od stolu, jen místo ke kredenci zamířil k oknu. Na malém stolku, v rohu pod ním, měl už pár týdnů místo gramofon. Čestné místo.

„Já můžu i bez hudby. No jo, tak se pochlubte. Ještě že tu není Šura. Taky by ho chtěla, moří jak mohamedán.“

Bondy zatočil klikou. Deska, která už na tom výkřiku moderní doby byla připravená, se dala do pohybu. Židovskou domácností se rozezněla Česká mše vánoční. K jídlu nebylo nic. Až na pár kousků chaly, oschlé a drolivé, kterou vinárník časem odněkud vytáhl, protože se mu hladového spisovatele přece jenom zzelelo. Toho večera si začali tykat.

„Víš, co mě napadlo?“

„Zvednout ceny?“

„To až po Novém roce,“ zasmál se Bondy. „Napadlo mě, že bych odsud odjel. Někam na jih.“

„Tak to jsme měli stejnou myšlenku. Já bych rád do Španělska, aspoň na pár měsíců. Mám tam známýho, ještě z války. Teplo, moře, na zahradě místo švestek pomeranče. Jen si to představ.“

„Já jsem myslel nafurt. Ale jen do Jižních Čech. Nějaký menší město, třeba takovej Protivín...“

„Protivín? Co tam? Tam všichni chlastaj jen knížecí pivo.“

„Mám tam nákou vzdálenou přízeň. Párkrát jsem je byl navštívit. Mně se tam líbilo.“

„To teda nevím, co se ti v tý díře mohlo líbit.“

„Příjemný lidi... se mi zdálo. Taky lepší klima. Tady pořád jen prší, nebo sněží.“

„Blbost, vykašli se na Protivín. Pojed' se mnou. Sevilla, Granada, Barcelona... Tomu já říkám jih, to by nám udělalo dobře.“

„Kdepak. Co bych tam dělal? Španělsky neumím a nikoho tam neznám.“

„Jen neříkej, vy máte přece nákou přízeň všude.“

„Skoro. Ale ve Španělsku ne. I když jsme vlastně sefardi, teda původně. Za všechny ty století už asi taky spíš aškenázové.“

„Sefardi, aškenázové... Prosím tě! No a co?“

Zavrával. Už by radši měl jít.

„Co na tom sejde? Představ si ten klid a mír. Žádná politika, žádný podělaný noviny, žádný hádky, nic. A když, tak bysme jim aspoň nerozuměli. Ale oni to nemaj zapotřebí, ono to ani nejde, když ti na hlavu pořád praží slunce. Leda bysme jim tam tu revoluci sami udělali, až nás přestane bavit koupání.“

„Nebo Týn nad Vltavou, to taky není špatný městečko.“

„Jenom to ne. Byls tam? Byls někdy v Týně nad Vltavou? Víš, co se říká? V Tejně a v prdeli stejně. A je to svatá pravda, to mi věř. Já tam byl.“

Chvilí se za ním díval. Jak se vleče pryč a jak se i při tý pomalosti nebezpečně motá. Těžko mu moh odepřít pití. Párkrát to i zkusil. Nemělo to smysl. Nalili mu jinde. Nevěděl o nikom, koho by poslechnul. Nikdo takovej neexistoval. Možná jeho bejvalá. Ale ta taky ne. Dopadlo to s ní jako se všema ostatníma. A Ruska? Tu doved odehnat jak psa, když na to přišlo. Šourá se jako stoletý stařec. To není jenom alkoholem. Už i za střízliva se sotva drží na nohou. Bondy si vzpomněl na pogrom a na ten večer s Rybou. Přisahal by, že to bylo před deseti lety. Ve skutečnosti uplynul jen rok, skoro přesně. Jenomže co já s tím, pomyslel si. Co s tím.

Po kotníky ve vodě, na sobě ženský koupací úbor i s čepečkem. Nechali se tak s Kudějem vyfotografovat. Myslel tenkrát, že by se ještě mohli vzít kolem ramen nebo aspoň držet za ruce. Že by to bylo ještě o něco zhovadilejší. Matěj nechtěl. Neblbni, za padesát let se na to někdo koukne a řekne, že jsme byli teplý bratři. Myslíš? No a? Dobřej nápad, hned to začnu sám šířit.

Vrátil fotografii do krabice na skříni, odkud vypadla. Vytáhl dopisní papír. Jaroslav Hašek – spisovatel – Lipnice u Světlé n. Sázavou. Na té hlavičce to bylo jasně řečeno: spisovatel. Bohužel to musel udělat sám, jinak by se zřejmě nedočkal.

V blátě jsme tu zahrabáni,
dámy stejně jako páni.
Jídlo chutné, i když prosté,
potvrzují naši hosté.
Tak kde vězíš, Tarzane?
Nenech nás tu zandané.

Škrtnul poslední slovo. Místo zandané napsal nasrané. Potom to škrtnul celé, zmuchlal papír a hodil ho do uhláku. Netrefil se. Musel se pro papír sehnout. Šlo to

ztuha. 1912... Dvacet devět mu bylo. Nebude Kudějovi nic psát. Dneska ne. Podíval se z okna. Jenom to bláto, opravdu. Bláto a spadané listí. Kdyby byl Božena Němcová, proměnil by ho ve zlato. Ale k čemu by to vlastně bylo dobrý. Dokud neumřela, taky si jí nevážili. Jenom lidi, lidi ji měli rádi. A to jí závidět nemusel.

1912. Léto. Šli s Matějem přes Radotín, na Dobřichovce, do Svatýho Jána, nahoru na Tetín, dolů do Berouna, ke Křivoklátu přes Novej Jáchymov, spali v tý velké hospodě, zdrželi se tam tři dny a pak přes lesy, taky v tý hájovně spali, pak zas jen tak v lese pod stromem a z Křivoklátu to vzali směrem na Rakovník. V Rakovníku ho tehdy poznali, sami od sebe, nic jim neřek, až potom, ale oni ho poznali a pozvali je. Hostili je dva dny, docela královsky, když zjistili, že je to on, Jaroslav Hašek. Sami to poznali. Hostinský zrovna ovdověl, nebylo mu do zpěvu. Ale z něj měl radost. Říkal, že je mu ctí. Pěkně to tam roztočili. Přivedli ho na jiný myšlenky. Byl to takovej nazrzlej prcek, zasmušilej. Hádal by ho spíš na kostelníka nebo tak něco. Čisto v lokále moc neměl. A ty jeleni všude! Veškerá dekorace sestávala z vysoký zvěře. Jelen ve skoku, jelen v říji, lítý souboj vprostřed mýtiny, skupinka laní vychází na paseku za měsíčné noci... Věšáčky z paroží a srnčích nožek, jedna vycpaná hlava vedle druhý. Skoro jako u toho magora na Konopišti. Hnus. Guláš naštěstí podávali normální. Nebyl čas zvěřiny, ale začátek června. Červen. Nejlepší měsíc. Na cestu. Pivo pod rozkvetlou lípou, když běsněj včely. Potom šli zase dál. Každý měsíc je dobrej na cestu. Každě-

dej. I ten podělanej listopad. Aspoň do Deutschbrodu by šel. Aspoň do Světlý. Nohy ztrácejí tvar. Zatekly do tvrda. Boleslivě v nich škube. V pravý víc. Kdyby neměl pimy, nebul by se. Nebude psát Kudějovi. Dneska ne. Až to přejde. Po Vánocích to přejde.

Vypotácí se z hospody, už neprší. Udělá pár kroků za roh a podjedou mu nohy. Neupadne úplně, sveze se na jedno koleno, v poslední chvíli před sebe nastrčí ruce. Nějak se mu povede vstát i rozepnout poklopec. Močí proti zdi, sotva drží rovnováhu, ani si nevšimne, že venku není sám. Stejně by mu to bylo jedno. Neslyší, že se mu smějou. Komisař Gašek si nachcal na boty.

Upraví se. Bláto má teď úplně všude, nejen na nohavicích. Taneční zábava skončila, muzikanti už to zabalili, jenom nacamranej trumpetista, uhrovatej mladíček se směšným knírkem, ještě vyhrává do noci. Před chvílí mu dal desetikorunu, aby zatroubil „Když jsem já šel tou Putimskou branou“, ale na to už oba dva zapomněli. Vytrubuje tam uvnitř něco jinýho, ještě tesklivějšího. Leda na hovno takový kňourání. Třeští mu z toho hlava. Jde mu to říct, jde mu pořádně vynadat, jenomže místo do hostince klopýtá přes cestu směrem ke škole. Před ní se zastaví, rozkřikne se na něj, ale on ho neposlouchá, tak mu zahrozí pěstí, znovu zavrávorá a zachytí se stromu. Trumpetista je sprosták, dostal zapláceno a sere na to. Nedrží slovo, nebere žádný ohledy, hraje pod psa. Chce se mu zvracet, to jak se rozčílil, ale jenom se rozkašle. Trhá mu to plíce a zvedá žaludek. Má toho

kluka plný zuby, nechce to jeho vytyt dál poslouchat, vykašle se na něj. Radši se zajde podívat na hrad. Už tam dlouho nebyl. Zapije ten výbornej nápad z placatky rumu a zapálí si cigáro. Při tom zaslechne, jak ho volají. Jardo! Jardo, kde jsi? A pak — Jaroslávčík! Hledá ho. Přitiskne se na strom, co to jde, směje se neslyšně do špi navých dlaní, jak jí ukáže. V příští minutě všechno utichne. Obezřetně vyrazí. Už ho neslyší, toho vola. Už mu tu trubku někdo narval do krku. Nic neslyší, jenom hučení. Blanice se rozvodnila, to se stává takhle na podzim. To se stává. A na kostele zvoní. Nemůže se dopočítat — jedna, dvě? Půl na kterou? Na tom nezáleží. Už tam bude, nedoženou ho. Už tam skoro je, věž má přímo nad sebou. Teď ještě do toho posledního svahu, svin-sky to klouže. Pěšina je schovaná v roští, potmě je těžký to trefit, ale ne pro něj, pro takovýho chodce. Jenom si musí vydechnout a trochu se napít. Pak už ale rychle, nechce, aby ho chytili. Udělá krok, ještě zachytí poryv bolesti a skácí se na zem. Když se probere, neví už přesně, kde je ani co tam dělá. Jen tma a ta bolest. Všechno se s ním točí. Přesto ten původní pohyb udělá znovu. Jakási stopa úmyslu někde zůstává. Přinutí ho k tomu. A znovu narazí hlavou do skály.

Šura s trumpetistou ho najdou až před pátou. Už to málem vzdala. Hledali ho všude, i na hradě, i to ji napadlo, ale šli jinou cestou, kudy se tam normálně chodí. Jenom zoufalství ji nakonec dovedlo na tohle divné, nemsyslné místo. Nereagoval na nic, chvíli myslela, že je mrtvej. Až pak na tu trubku. Chrchlal a zlobil se, rozumět

mu nebylo. Ona se nezlobila. Ne. Nezlobila se. Z toho šíleného smradu se jí dělalo špatně. Ale když se konečně posadil, měla radost. Dívala se na to bahno, na tu krev, co měl na čele a po obličeji, a na ty sračky, co mu protékly nohavicema toho nového, modrého obleku až do bot, a vůbec se nezlobila. To jenom ten dvacetiletý trumpetista nevěděl, kam s očima. Ale samozřejmě jí pomoh. Postavili ho na nohy a vedli domů.

„Neser mě, ty funebráku jeden. Zahraj ‚Když jsme táhli k Jaroměři!‘“ poručil si.

„Nemůžu, pane Hašek, teď ne. Kdybych vás pustil, upadnete.“

Poslal ho za to do prdele, ale v kuchyni se mu pak přece jenom podepsal.

Po třetím zaklepání otevřel. Na prahu stála ženská v letech. Točila se jako vlček, cenila zuby a rozhazovala rukama do stran.

„Jestli to není nádhera, co říkáte? Ten snííh! Podívejte se, jaký peřiny nám pánbůh nastlal. A to slunce k tomu! I listopad může být až po okraj naplněn Boží milostí. Jak stojí psáno, bez Boží vůle se ani vlásek nepohne. Ovšemže se nejedná jen o sníh, jindy zase kupříkladu motýli a všelijaká ta okrasná havěť. Copak to může být samo sebou? Co myslíte? Já myslím, že jistě ne.“

„Šuro! Šuro, chceš něco vidět? Navštívila nás členka Mezinárodního sdružení vážných badatelů Bible. Pojď se kouknout, než s ní vyrazím dveře.“

Ženská se nadšeně smála.

„Vy jste ale vtipálek, pane Hašek. Přesně jak jsem si vás představovala.“

„Šura nejde, milostivá, tak se račte odebrat zase někam jinam, mě už bolejí nohy. Já jsem hned viděl, že jste náhka divná. Zkuste třeba támhle dole Bondyho, možná že si dá říct. Má bejt žid nebo jehovista, to už je za jedny prachy. Těšilo mě.“

„Jehovistka? No to se povedlo!“ vedle ženský se zčistajasna objevil chlap v dlouhým kabátě, s kožešinou na límci.

„Má úcta, pane Hašek, to jste mě teda rozesmál. Kdepak jehovisti! Ateisti. Hahaha. To byl jen žert. Račte prominout, já jsem byl jen támhle vzadu, okouknout ten váš domek. Pěkný to tu máte. Tak nate, to jsme vám přinesli, abysme nepřišli s prázdnou.“

Podával mu láhev slivovice.

„Nemohli bysme na chvílku dál? Já jsem nákej Mašek ze Světlý. Mašek – Hašek, to se nám to pěkně rýmuje, co? A tady tohle je moje manželka. My jsme z okrašlovacího spolku, víte. Kdepak jehovisti...“

A už se hrnuli dovnitř.

„Vidíš, Máňo, já ti pořád říkám, nemel tak. Lidi si pak myslej, že seš máklá. Že jste si to myslel, Hašku?“

Usadil je v mázhauzu, jak místnosti říkal podle toho hradního, a hned tu slivovici načal. Rád, že si může sednout.

„Na zdraví! Tak ze Světlý, říkáte?“

„Ze Světlý, Maškovi, číslo popisné 8. Možná jste už o nás slyšel.“

„Myslím, že ne.“

„Na zdraví! To nevádí. To vůbec nevádí, vid', Máňo.“

„Všechno je jednou poprvý,“ zařehtala.

„Tak to vidíte, jaká je s tou Máňou legrace. Člověk se na ni nemůže dlouho zlobit.“

„Okrašlovací spolek... No, já nevím, jestli na mně ještě něco okrášlíte.“

„Vy jste dobrej, Hašku! Vopravdu dobrej! Švanda musí bejt, no ne?“

„Tak už to konečně řekni, Láďo. A já že jsem užvaněná, pane Hašek. Von tady bude dřepět půl dne, bude kafrat a nakonec vám nic neřekne. Tak je to.“

„Má pravdu, holka zlatá, boubelatá. Zase má pravdu. My jsme totiž nepřišli jen tak na návštěvu. My jsme vás přišli poprosit, jestli byste nám nenapsal hru.“

„Jako divadelní kus, víte, myslí Láďa.“

„No jo, divadelní kus, nějakou takovou taškařici jsem myslel, víte.“

„Budou šibřinky, tak že bysme to tam jako sehráli.“

„Nemusí to bejt ani dlouhý, hlavně aby to bylo vese-
lý. Tak jak vy to umíte. Však víte... Víte?“

„Dokdy to potřebujete?“

„Tak za těch šest neděl. Abysme to stihli nazkoušet.
Na ty šibřinky aby to bylo.“

„A o čem by to mělo bejt?“

„To my necháme na vás, že jo, Láďo?“

„To se rozumí. Jen když to bude švanda. Švanda musí
bejt.“

„My vám i zaplatíme, to se nebojte.“

„Zadarmo ani kuře nehrabe, pane Hašek, to my víme.
Tady máte padesátku a až to bude hotový, dostanete
ještě jednu.“

„Nebo dvě, když to bude stát zato.“

„A jak budem zabíjet, pořádnou vejslužku navrch. Co
vy na to? Plácneme si?“

„A pozveme vás na ty šibřinky.“

Vyprovodil je na práh. Před dolní hospodou na ně čekal povoz. Mašek poplácal futro jako kobyly.

„No ale vzmoť jste se, vzmoť. To je dobře. Českéj spisovatel se má mít dobře, vid' Máňo. A ne jako za Rakouska.“

„Legrace, legrace, fůra peněz bez práce!“

„Ta na to zase kápla, co? Nic ve zlým, Hašku. Vždyť my vám to přejem.“

Půl slivovice bylo pryč. Většinu ale vypil pan Ladislav.

„U tebe není špetka rozuma. Švejka nado pisat.“

„Proč jsi nepřišla, když jsem tě volal?“

„Mně ani něnraivilis. Duraky kakoje nibud' buržoaznyje.“

„Něnraivilis... A peníze?“

„Padesát korun. Švejk — eto děngy, Jaroslávčik.“

„Tak co ryba? Pořád mi ji dlužíš.“

„Dlužím, jo? Ryba nebude. Leda bych ti ho ještě jednou pustil.“

„Jako by se stalo.“

„Měls husu, to ti musí stačit. Za ten pogrom je to ažaž. Gefilte Fisch... My to skoro neděláme. Tobě to chutná?“

„Ale jo.“

„Mně moc ne. A hlavně je to dost pracný. Emma to ani neumí. Víš, že jsem se tehdy vopravdu bál?“

„To je v pořádku, tak to má při pogromu bejt.“

„Víš, co se dělo v osumnáctém v Praze?“

„Já u toho nebyl. To jsem ještě vraždil na Rusi.“

„A v Holešově před čtyřma lety. Tam byli i mrtvý.“

„Před deseti lety, spíš před patnácti, jsem šel z Prahy do Krče. Už jsem byl na cestě tejden, možná víc...“

„Do Krče? Z Prahy? Tejden? Tos tam lez po čtyřech, ne?“

„Chvílema taky, ale já myslím jinou Krč, v píseckém okrese. No, to je jedno. Za Příbramí jsem se nák zamo-tal. Mám kamaráda na Březovejch Horách, dělá tam na šachtě políra. Teda měl jsem, ono už je to dávno. Dlouho jsme se tenkrát neviděli, tak jsme to pořádně zapíje-li. Asi tak tři dny, než si pro něj přišla jeho žena.“

„Tři dny? To von nešel do práce celý tři dny?“

„Nešel. Aspoň myslím.“

„A nevyhodili ho za to?“

„Já nevím, od té doby jsem ho neviděl.“

„Patnáct let jsi ho neviděl? Kamaráda?“

„Ne, neviděl. Na tom nezáleží. Počkej, nepřerušuj mě pořád. Pozvracel jsem pak Svatou Horu. Čtyřikrát, před každou tou kapličkou jednou. Ještěže tu panenku Marii měli nahoře na takovém sloupu. Jinak by taky přišla k úhoně. Ale pánbůh mě za to hned ztrestal. To von si nenechá líbit, takovýhle věci, to zas ne. Jak někdo udělá ňákou blbost, tak tumáš přes držku, slitování nečekej. To vy Židi dobře znáte, ne? Jakej je nemilosrdnej. Von promijí jenom vopravdu velký svinstva, žádnou čučkařinu, to nemá rád. No a tak taky mě, hned o kus dál, shodil do Litavky. No ne, to se nesměj, ty nevíš, proč se Litavka jmenuje Litavka? No jo holt, to jsou ty jemnosti češtiny, leccos vypadá tak jako skoro domácky, jakoby nic, a pak najednou bác ho! Přeci proto, že, když na to přijde, tak je pěkně litá. Málem jsem se utopil. Zrovna jako to štěně jezevčíka, co onehdy spadlo Šuře na hradě do studny. Zrovna tak. Ale to nebylo to nejhorší. V jednom zájezdním hostinci jsem si pak musel dát grog, abych nedostal zápal plic. Možná dva, ale víc ne, zdržet jsem se nechtěl, už jsem měl tý Příbrami plný zuby. Šel jsem dál, samejma lesama, směrem na jih. Jako do té Krče, do té, co byl odtamtud můj dědeček. Potom se pomalu smrklo, jenže já si pořád říkal ještě kousek a ještě kousek, na Horách sis udělal bene, tak

ted' se koukej snažit. Až padla tma a taky ten les zhoustnul, neviděl jsem na krok. Nohy mě bolely, celej už jsem byl poškrábanej, tak jsem si našel pelech pod jedním smrkem, co měl větve až na zem. A hned jsem spal. Dokud mě nerozrazila zima. Zjistil jsem, že ležím v kaluži, že leje a hřmí, nestálo to za nic. Tak jsem se vyhrabal ven, do tý sloty. Že se schovám někam jinam. A pak sjel blesk, bacil do toho smrku, co jsem pod ním ještě před chvílí ležel. V tom světle jsem uviděl něco, čeho jsem si předtím nevšimnul. Nějakej křížek. Šel jsem k němu, škrtnul jsem sirkou, ty zůstaly suchý, na to já si dávám pozor, když je to jen trochu možný. A von to byl kamennej kříž na památku toho Ryby. Toho Jakuba Jana Ryby, cos mně ho pouštěl místo jídla. Šel jsem k němu a stálo tam, a mě to stálo skoro všechny sirky, že zrovna tady, na tomhle místě se podříz. Von se podříz, sám sebe podříz jako posvícenskou husu. Teprve pak jsem se trochu rozhlíd, vono toho nebylo moc vidět, ale na mě ti padla taková hrůza, že jsem vystřelil jak zajíc. Žádněj liják, ani ty hromy a blesky, nic mě nemohlo zadržet. Upaloval jsem pryč, v tý čině to moc rychle nešlo, ale nezastavil jsem se, dokud nezačalo svítat. Jen abych byl odtamtad' co nejdál. A jednu věc ti povím, hrůzostrašnější místo jsem v životě neviděl. Nikdy. Nikde. Ne, já vím, co myslíš, ani za války. A ted' mi řekni proč.“

„Češi se nemaj moc rádi. Myslím jako sami sebe. Navzájem teda taky ne.“

„A co? Máš se rád? Máte se, vy Židi, rádi?“

„Moc ne. Spíš vůbec.“

„Není to stejný?“

„Podobný. Máme rádi svoje děti. Vopravdu rádi.“

„Tím hůř pro vás.“

„Přesně tak.“

Prase visí na háku. Boubelaté a bledé. Všechna krev už vyšla. Jistá podoba se nedá přehlédnout. Ještě chvíli otáčí v prstech panákem slivovice, potom ho vypije a radši rychle začne mluvit.

„Bylo by velkým omylem a značnou zpozdilostí domnívat se, že nejlepším přítelem člověka je pes. Ačkoli je tento omyl bezmyšlenkovitě opakován s trapnou urputností, pravdu to z něj neudělá. Věc se má totiž tak, vážení přátelé, že tím tvorem, který člověku stojí v každém ohledu nejbližší, není ve skutečnosti pes, ba ani žádný z Darwinem tak silně přeceněných lidoopů. V každém ohledu daleko nejvíce podobá se nám lidem prase.“

„Hlavně některým!“

Muselo to přijít. Ferda se spokojeně zasmál vlastnímu vtipu. Přitom se za něj osobně přimluvil, jinak by ho nepozvali.

„Jest už přesvědčivý dostatek výzkumných prací na to téma, které zcela jasně dokazují, že tato čestná posice nepatří, přesně řečeno neměla by patřit, nikomu jinému než právě praseti. Ano, přátelé, tomu tolikrát vysmiívanému pašikovi, čuníkovi, čuněti, podsvinčeti, vepři domácímú či dokonce svini, chcete-li. V celé slavné

živočišné říši nenalézáme jiného jejího zástupce, jehož kůže, jen zdánlivě hrubá, by se tolik podobala naší a jehož inteligence by byla tak vysoká. Žádné jiné zvířecí srdce nevykazuje tolik shod s lidským jako to svinské. A já se vás ptám, jakého vděku se za to našim přátelům, kteří by nám, a bůh to ví, měli být tak milými a váženými, dostává? Bohužel žádného. Nejenom že po bídném životě, plném ústrků, prožitém ve špíně a blátě, poté, co jsme je častovali toliko odpornými zbytky z našich stolů, je pobíjíme a žerem. Aby naše krutost byla vskutku dokonalá, my ještě nadto i pouhé jejich jméno používáme jako tu nejhorší nadávku. Beznadějného budižničemu a povaleče nazýváme líným prasetem, člověka nevábneho zevnějšku špinavým prasetem a tu největší sketu mezi námi — lidmi — označíme jako pěknou svini. Není-liž to od nás nízké a nečestné? Řečnická otázka, již mi jistě laskavě prominete, přinejmenším u vědomí toho, že nejsem a nikdy nebudu jedním z těch, kteří zasedají v těch či oněch radách, a mají tak vliv na míru výše hrachoviny ve vašich, každopádně vždy tak neprávem opomíjených, korýtkách. A když už jsme se té nechutné záležitosti jednou dotkli, peníze mají kromě všech jiných negativ, pro která jimi všichni napříč profesemi, konfesemi i politickými stranami právem opovrhujeme již z podstaty věci, tu neobyčejně zákeřnou a odpudivou vlastnost, že, jsou-li vůbec k mání, téměř vždy směřují špatným směrem, ze špatných důvodů a hlavně na špatné účty. Na tom se myslím dokážeme shodnout všichni. Od ubohého bezzemka přes téměř

k bezživotí vysátého proletáře, ne vlastní vinou častokrát tak dojemně nevědomou matku samoživitelku, přes skutečného, pro jediné opravdové a tudíž nikoho nezajímající umění krutě strádajícího básníka, přes podnikatele, jemuž jen nestoudně vysoké daně brání pracovat víc pro národní věc, až po šlechtice do úpadu dřoucího na téže nevděčné roli bez špetky jakéhokoli uznání, ku politikovi již nového, československého typu, který, bůhví proč, stále není brán dostatečně vážně a podle toho hodnocen.

Nedělám si velkých nadějí, že bych vás přesvědčil o tom, abychom se vzdali jelit, ovaru, jaterniček a zázraku prdelačky, jíž se v tomto slzavém údolí hned tak něco nevyrovná. Jednu prosbu bych však na vás přece jenom měl. Navrhuji, abychom od dnešního dne, na počest zde přítomného nebožtíka, pozměnili svůj vulgární slovník. Abychom pokud možno, a já se za to celou — jak můžete vidět, nemalou — vahou své osoby přimlouvám, říkali: ‚Trpí jako vepř, ačkoli je inteligentní jako prase a obětavý jako svině.‘ Na další příklady jistě přijdete sami. A tak jen pozvedám tento pohár — Pepo, dolej — a připijím všem těm, kteří si to tolik zaslouží. Zde stále ještě přítomný, a já dobře vím, jak se jmenoval, ale nechtějte to po mně, nemusel bych to unést, čuník byl jedním z nich. Kamaráde, na tvou věčnou památku!“

„Já jsem to možná nepochopil, ale mám jeden příklad! Dost dobře. Ty seš, Jardo, tlustej jak to prase.“

„Ferdo, ty kluku nešťastná, a ty se divíš, že ti nikdo nedá práci?“

Zamával na Böhma, ať se na to vykašle. Že to nemá cenu.

„Poněvadž jsem chudák. Počkej, jen počkej za pár let. Buď trpělivej. Po revoluci. Přijde den... Pak budu říkat já, kdo dostane práci.“

Byl jako buldok, Böhm. Taký tak vypadal.

„Kdepak, Ferdo. Tady ani tak nejde o to, že seš chudej, jako spíš o to, že seš blbej a línej ještě k tomu. Na to je každá revoluce krátká. Nemám pravdu, Jardo?“

„Na co jsme platili ty cikány? No dobře, pravdu... Abych ti řek pravdu, ruku do vohně bych za to nedal. Tak ať už konečně hrajou, ne?“

Celé dopoledne psal a teď jde k Invalidovi na jedno. Jedno dvě, pak se vrátí a bude pokračovat. Měl by i něco sníst, ale hlad nemá a chuť moc taky ne. Pálí ho žáha. Třeba to po tom pivu přejde. Nesněží, ale sníh už je zase cítit ve vzduchu. Na tváři se mu sráží vlhkost, jak se do něj opírá vítr. Nebo že by se zpotil? To snad ne, za těch pár kroků. Nic příjemného, na žádnéj výlet by to dneska nebylo. To teda ne. Nemusí litovat, že by ho nebyl schopen. Ani na to nepomyslí. Těší se na to pivo. Dvě tři si zaslouží za to, co napsal. Vzal stránky s sebou a hned je taky pošle. Ať má Synek radost. A Šura... Zaplať pánbůh, že je pošta v patře nad hospodou, rovnou tam zajde. Nebo jím možná napřed v lokále kousek přečte. To se uvidí, podle toho, kdo tam bude.

Vítr se zvedl hned ráno. V komíně hučelo a kňouralo, až z toho Šura byla neská.

Slyšíš? ptala se ho pořád. Slyšíš? Velká vlčice přišla. Má hlad. Obchází kolem a hledá, koho by mohla zadávit. Neodejde, dokud si někoho nevezme s sebou. Radši nikam nechod', zkoušela to na něj. Mě by neutáhla, odpověděl jí. To není vtipný, zlobila se. Slyšíš, jak kňučí? Žádnej obyčejnej vítr. Vlčice s jedním okem bílým a druhým červeným chce nakrmit mladý. Jednou zavýje

dlouze, pak třikrát krátce, poslouchej... Popíchl ji, že si to plete se šofarem. A šel.

„Ja nic si nepletu, ty durak. To špatný znamení. Ōčeň plochoje!“ křičela za ním.

Viděl, jak vichr honí starý noviny a hadry po Ferdově dvorku, jak rve tašky z jeho děravý střechy. Díval se na tu spoušť s nechutí. Nechodil kolem rád.

„Jdeš za mnou?“ Ferda se vykláněl z napůl vymláčeného okna. „Tak co, kdy do toho praštíme?“

„Jak to myslíš, Ferdo? Chceš si mě vzít? To by nám nedovolili.“

Bejvalej švec se pisklavě zasmál.

„Myslím tu revoluci, kdy spustíme. Kdy těm podělanejm buržoustům konečně dáme co proto.“

„Kdy chceš, Ferdo, spust' to, kdy chceš. Ale musíš si najít jinýho soudruha, já už do toho nedělám.“

„Jen neříkej! Počkej, nepospíchej! Nechceš zajít? Na panáka...“

„Až jindy, Ferdo. Nazdar. Napřed by sis měl udělat revoluci na dvorku.“

S údivem zjistil, že se musí držet, aby mu neřek něco horšího. Proč mu zrovna tenhle chlap tak vadí? V podstatě to věděl. Stejně ho ale pokaždý zaskočilo, jak strašně ho nemá rád.

Dokud žil Ferdinand Pokorný v domácnosti své matky, nějak to šlo. Ani vdova Pokorná nevynikala zvláštním smyslem pro čistotu. Pokorných dvorek odjakživa vypadal jako kaliště. Ale jinak pracovitá byla. Dělala v lese až do vysokého stáří. Každý den kromě neděle se s dalšími dvěma ženskými hlásily u nadlesního Böhma. Říkalo se jim Böhmovy báby. Byl to tvrdej chleba, taktak na přežití, ale bylo to aspoň něco. Chlapi se jí nevyvedli. Její muž byl zedník, docela šikovnej. Ale dal se na pití a posledních sedm let už o pořádnou práci nezavadil. V necelých dvačtyřiceti se mu konečně podařilo upít se k smrti. Dvě děti jim umřely pár měsíců po porodu, zůstal jen Ferdáček. Zdědil sice šikovnost svýho táty, ale taky všechno to ostatní. Ve škole se mu nejdřív dařilo obstojně, učitel říkával, že je to bystřej kluk. Jenom trochu líněj. Spokojil se s tím, co šlo samo. Neraď se moc namáhal. Jinak by se prej bejvalo dalo pomejšlet i na studia. Takhle ho nakonec dali na ševce. To není marný řemeslo, Pokorná měla radost. Ale ne dlouho. Vyučil se sice, jenže to už měl veliký roupy. Nebavilo ho to a nechtělo se mu dělat. Radši hledal důvody, proč to nemá smysl. Že je to vlastně od samýho počátku nespravedlivý, tak jako je nespravedlivej celej svět. Proč

zrovna on, chytřej Ferda, má bejt ševcem, kterej musí celej den někde dřepět shrbenej a zapatlanej lepkavou špínou, s rukama ztvrdlejma a plnejma mozolů, když druhej může bejt třeba ouřada s bílým límečkem, v čistý kanceláři, a třetí dokonce nemusí dělat vůbec nic a má se jako prase v žitě, poněvadž se narodil se stříbrnou lžičkou v hubě. Tak to dneska chodí a nikdo po něm nemůže chtít, aby se mu to líbilo. Přčet několik knížek, ve kterejch stálo, že se nemýlí. Že je to všechno přesně tak, jak si vždycky myslel. Nebylo jich víc než tak dvě, tři, těch knih. Zato je uměl skoro nazpaměť. Naučil se svoje oblíbený pasáže o pokroku, o otrocký práci a o vykořisťování člověka člověkem. Přidal k nim pár vlastních mouder, co ho napadala hlavně po půl flašce kořalky, a vykládal to všude tak často a rád, že mu nakonec neřekli jinak než Ferda Pokrok. Nebo prostě Pokrok.

Živnost mu moc nevzkvétala, dělal málo a nepořádně. Po všem tom chlastu kolikrát celej den prospal. Zakazníků postupně ubejvalo, až přestali chodit úplně a pomalu se skoro zapomnělo, že byl někdy ševcem. To už byl jeho otec po smrti a vdova Pokorná táhla všechno sama. Kromě sebe a syna dokázala uživit ještě pár slepic, kačen a králíků, aby se jakž takž dalo vyžít. Žádněj velkej pořádek v baráku ani kolem něj neměla, ale to snad po ní ani nikdo nemoh chtít. Ferdu, kterej měl času nadbytek, to nezajímalo ani dost málo. Motat se kolem drůbeže mu nepřípadalo o nic spravedlivější než podrážet za pár šupů boty. Těžko najít špinavější kach-

ny, než byly ty Pokornejch. Ze slepic se staly věčně teskně kdákající holokrčky, jak si při nedostatku čehokoli lepšího v zoufalství navzájem vyškubávaly peří.

Úpadek živnosti přičítal Ferda politice a svým všeobecně známým revolučním postojům. A kromě toho ještě druhému zdejšímu ševci Růžičkovi, kterého nazýval vykořisťovatelským ksindlem. Ačkoli Růžička, jak všichni dobře věděli, v maličké dílně vedle hospody vykořisťoval jenom sám sebe. Ve válce Ferdinand nebyl. S jakousi tajemstvím obestřenou pomocí lesmistra Böhma byla mu odvodní komisí uznána závažná tělesná a snad i duševní nedostatečnost. Údajně prý i nepostradatelnost jeho péče o staříčkou matku. Jak to Böhm dokázal, nikdo nevěděl. V ševcových očích mu to každopádně ani v nejmenším nepomohlo. Takto panský poskok a pochopitelně mizernej vykořisťovatel byl lesmistr, mluvící o dost pěknější češtinou než Ferda, ještě navíc zasranej Němčour.

Praha v pátek 3. listopadu 1922
NOVÁ DOBA

Feuilleton

Divná pocta

Za Rakouska bylo velkým vyznamenáním pro město, smělo-li se náměstí, ulice, sad zvatí po některém členu habsburského rodu. Ve Vídni bylo to považováno za projev velké úcty k panujícímu rodu a doma zase myslila se viděti ve svolení velká blahovůle dotyčného arcivévody či samotného císaře.

Uctívání císařského rodu tímto způsobem přešlo i na pojmenování některých hotelů nebo lepších hostinců. Každý jistě vzpomene si lehce, kde říkalo se U císaře vídeňského, U korunního prince, U arcivévody nebo i U dvou arcivévodů. Což platno, ale takový majitel hotelu U císaře rakouského notně se nadnášel nad obyčejného šenkýře od Bílé růže nebo od Slunce a tito si zase v tichu vyčítali, že je to mělo a mohlo také napadnouti, že neměli se nechat předejít.

Byla to často velmi malá čest, takové pojmenování, když například se povídalo, že U císaře rakouského hrají se karty o velké peníze, U korunního prince že se scházejí jen samí hýřilové a propíjejí tam ve víně jmění i čest.

Pravda, byli také našinci, kteří se nehнали za uctíváním císařského domu, jimž milejší a jejich vnitřnímu za-